

17. aprill 2011

1 Tuntud reisijuhtide sarja viimase Eestit tutvustava raamatu kohta kirjutab *The Economist*: „Raamat hõlmab peaaegu iga külastatava Eestimaa nurga: alates süngetest sõjaväelennuvälja varemetest Tapa kandis ning lõpetades Tallinna võluva hansaaegse vanalinnaga. Autori kiindumus teemasse on üsna läbipaistev, kuid see ei muutu haiglaseks.“ Sarja esimene raamat sündis pärast abielupaari matka Amazonase harujõel. Eestvedajaks oli paari naispool – Hilary. Algselt keskenduti eksootilistele paikadele, mida seni polnud laiemalt tutvustatud. Sarja populaarsuse kasvades hakati avaldama laiapõhjalisemaid teejuhte tavaturistidele. **Millise reisiraamatute sarjaga on tegu?**

2 Nii palju on siis kunagisest uhkest tammepuust järgi jäänud. Aga omal ajal anti seal all vanne austada rahva ajaloolisi õigusi. Samuti elas ta üle 26.aprillil 1937 linna tabanud katastroofi. Vana tamme tõrust aga võrsus uus puu, mis kasvab veidi eemal ja on samuti näha. **Mis linnas vana tammepuud nii austatakse?**

3 Yisrael Beiteinu (tõlkes: meie kodu on Iisrael) on oma 15 saadikukohaga Knesseti suuruselt kolmas partei. Partei esindab peamiselt endise Nõukogude Liidu aladelt pärit elanikkonna huve, kuigi on liitlasi leitud teistegi seas. Selle poliitikat iseloomustab ilmalikkus ning kriitika Iisraeli-Araabia rahuprotsessi suhtes. Erakond kuulub praegusse valitsuskooalitsiooni ning partei esimees peab välisministri ametit. Ta on sündinud 1958.aastal Kišinjovis ja õppinud mõne aasta sealse Põllumajandusinstituudis maaparandust. Töötatud maale saabus 1978.aastal, parlamenti valiti esimest korda 1999.aastal ja on seejärel pidanud mitmeid ministriametid. **Kes on praegune Iisraeli asepeaminister ja välisminister?**

4 21. veebruaril 1996. aastal sai Lennart Meri pöördumisega riigiteleviioonis alguse rahvuslik sihtprogramm, mille peaeesmärgiks on koolihariduse kvaliteedi tõstmine. Loodi vastav sihtasutus, mille nõukogu esimeheks on praegu Kalle Küttis. Asutuse tulevikuvision on selline: Eesti on riik, kus on kõigile õpilastele loodud võimalused hästi ette valmistada infoühiskonnas toimetulekuks ja elukestvaks õppeks. **Mis nime see programm kannab?** Kui tuletate hästi meelde, mis nime kannab Hiinas Yunnani provintsis Jangtse jõel asuv ligi 2 km sügavune kuristik, siis on vastamine lihtne.

5 Maailmameistrivõistlused leiavad sel aastal aset juulis Torinos. Möödunud MM-I, mis toimus Koreas Ulsanis, osales Eestist kolm naisvõistlejat, meessportlasi kohal polnud. Hispaanias toimunud Euroopa tänavustel sisemeistrivõistlustel oli Eesti parim Mariel Jäätma, saavutades 9. koha. Eestis tänavu toimunud rahvusvaheline võistlus kandis nime Ilves Cup 2011. **Mis spordiala?**

17. aprill 2011

- 6 See Rapla maakonnas paiknev linnus rajati 14.-15. sajandil. Sõjaliselt oli linnus vähetähtis, pigem on tegemist kindlustatud eluhoonega. Kaitse otstarvet täitis vallikraav ja linnusega samanimeline oja, mis nüüdseks kanali kaudu Pirita jõkke jõuab. Linnus on kuulunud Kudeseldide suguvõsale, Saksa ordule, Brun Wetbergile, Tallinna bürgermeistrile Viantile. Linnus hävines Liivi sõjas, sellest ajast varemeis. **Mis linnus?** Küsimuse võib lugeda loodusküsimuseks.

- 7 Koolimatemaatika teemat mälumängudes enamasti välditakse. Teeks täna teie jaoks väikese erandi. Kas teate koordinaattelgede nimetusi? X-telg on abstsissitelg, y-telg ordinaattelg, z-telg aga **Mis sõna saaksime kirjutada z-telje järel?**

- 8 See lühikarvaline pärsia kassi teisend aretati Põhja-Ameerikas pärsia kassi ja ameerika lühikarvalise kassi ristamise teel. Tõuna tunnustati teda Ameerikas 1960. aastatel ja Euroopas 1980. aastatel. Tõuomaduste ja välimuse poolest sarnaneb pärsia kassiga, olles lüheldane, keskmist või suurt kasvu ning tugeva kehaehitusega. Kuigi tema karvkate on lühike, ei sarnane see tavalise lühikarvalise kodukassi omaga – tema karv on paksem, pehmem ja kohevam. Tunnustatakse ligi 300 värvikombinatsiooni. **Kes on see teisendkass?**

- 9 20.sajandi algul võis Eestis asuvad mõisad jagada kaheksasse eri tüüpi. Teistest enam oli rüütlimõisaid. Peale selle eristati veel pool-, kiriku-, karja-, riigi-, rüütelkonna-, linnamõisaid. Sellest loetelust on üks mõisatüüp puudu. Saksa keeles kasutati selle kohta terminit *Beigut*. Nimelt mitu kõrvuti või lähestikku asetsevat mõisat koondusid sageli ühe omaniku kätte, misjärel need moodustasid ühtse mõisamajapidamise. Sel juhul elas härrasrahvas ühes mõisas, mis oli tihti esinduslikumalt välja ehitatud; teistes mõisates (millel olid küll ka rüütlimõisa õigused) oli suurem rõhk asetatud majandushoonetele. Säärased mõisad meenutasid oma olemuselt karjamõisaid, kuid rüütlimõisa õigusi omavana andsid nad selle omanikule Maapäeval täiendava hääle. **Kuidas selliseid mõisaid nimetati?**

- 10 Küsitav ansambel formeerus 1970. aastate keskel ja tegutses 1984. aastani. Grupi eestvedaja moodustas samanimelise kollektiivi ka 1990. aastatel. Peale juhtkitarristi vahetusid bändi liikmed pidevalt. Esialgul viljeleti veidi müstilise hõnguga rockmuusikat, kuid aja möödudes pöörduti kommertslikuma stiili poole. Ansambliil on olnud mitu solisti, kuuldavas palas teeb häält Joe Lynn Turner. **Ansambel?**

17. aprill 2011

11

Neist kahest lauljannast, kel ühesugune eesnimi, on esimest viimasel ajal tihti võrreldud Jaan Tättega ja nimetatud koguni nais-Tätteks. Teist on peetud riigi üheks andekamaks nooreks heliloojaks ja lauljaks, kelle puhul märksõnadeks “hää”, “omalooming”, “pärimusmuusika”, “võru keele rütm”, “improvisatsioon” ja “pärimuspillid”. **Kes nad on?**

12

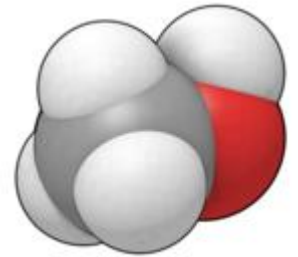
Mullu möödus pool sajandit menuka animasarja sünnist. 1997.aastani hoiti enda käes kõige kauem eetris olnud animasarja aunimetust. Seriaali sai 1960-1970 näha algul ABC, seejärel NBC kanalil. Kommentaariks sarjale on öeldud, et lastele meeldis see lihtsate tegelaskujude, täiskasvanuile aga satiirilise dialoogi tõttu. 1994. aastal valmis menuka seriaali põhjal kinofilm. Seriaali peategelased kannavad nime Wilma ja Fred ning Betty ja Barney. **Mis seriaal?** Inglisekeelne sarjanimi omab kokkupuudet pornoga.

13

Seda mitmekülgset kultuuriinimest külastasid viimastel elupäevadel ja soovoodil lisaks kaasmaalastele Stanisław Ełszkiewicz, Vytautas Kašuba, Veno Pilon, mitu prantslast ja juuti, armeenlane, venelane... Kuna tema tutvusringkonnas oli palju slaavi päritolu inimesi, domineeris surmateate järgsetel koosviibimistel vene keel. **Kellest on jutt?**

14

Allpool vaatab teile vastu ühe keemilise ühendi mudel. Füüsikalistelt omadustelt on ühend kergesti lenduv värvitu tuleohtlik mürgine nõrga alkoholilõhnaga vedelik. Tänavu möödub kümme aastat vedeliku toime tutvustamisest ühes nüüdseks kadunud Eesti vallas. **Millise ühendiga tegu?**

15

1946. aastal sai Itaaliast vabariik. Praegu on ametis järjekorras 11. president Giorgio Napolitano, kes – nagu nimigi ütleb – on pärit Napolist. Riigipeadest pärinevad kolm Campania maakonnast, kolm Piemontest, kaks Toscanast ja üks Liguuriast. Samas on üks maakond andnud kaks riigipead – neljanda presidendi Antonio Segni ja kaheksanda presidendi Francesco Cossiga, kes on pealegi sündinud samas linnas, mis sealkandis suuruselt teine. Samast maakonnast on pärit 1926. aasta Nobeli kirjanduspreemia laureaat Grazia Deledda, kommunistlikud poliitikud Antonio Gramsci ja Enrico Berlinguer ning jalgpallur Gianfranco Zola. Küsimus lihtne: **mis maakonna inimesed?**

17. aprill 2011

16 Aastaid oli Eestis kombainide müügilt esikohal *New Holland*. Mullu aga napsas turuliidri positsiooni 20 müüdüd kombainiga Saksamaal Harsewinkelis paiknev põllumajandusmasinaid tootev firma. See 1913.aastal rajatud ettevõtte toodab peale teraviljakombainide veel silokombaine, niidukeid, kaarutajaid, heinapresse. Põhja-Ameerikas turustatakse oma toodangut *Lexion* kaubamärgi all. **Mis firma oli mullu Eesti kombainituru liider?**

Pildil oleva kunagi võitluskoeraks aretatud koeratõu vastu tundis Eesti meedia teravdatud tähelepanu eelmise aasta lõpul. Seda tänu koeratõu esindaja tegevusele postiljonidega suhtlemisel. **Mis koeratõug?**

18 Küsitavat juustusorti toodetakse peaaegu kõikjal endise Nõukogude Liidu aladel. Omadustelt sarnaneb see gouda juustule. Hollandi tüüpi juustuna on sel õrnalt hapukas, kuid piisavalt terav valminud juustu maitse ning aroom. Lisaks on sellele iseloomulikud ringikujulised või ovaalsed augud. Rasvasisaldus on 45%. Nime sai juust piirkonna järgi, kus seda algselt toodeti. Ansambel *Monitor* on selle juustusordi jäädvustanud Eesti popmuusikalukku. **Mis juustusort?**

19 Pildil oleva kiriku uksest, mida pildil ei näe, olete küllap kõik kuulnud seoses kunagi oktoobri lõpul toimunud sündmustega. **Mis linnas see kirik asub?**

20 Näete-kuulete esinemas kollektiivi, mis esitatava lauluga tõusis 1964.aastal muusikaedetabelite tippu nii Inglismaal kui USA-s. **Nimetage ansambel.**

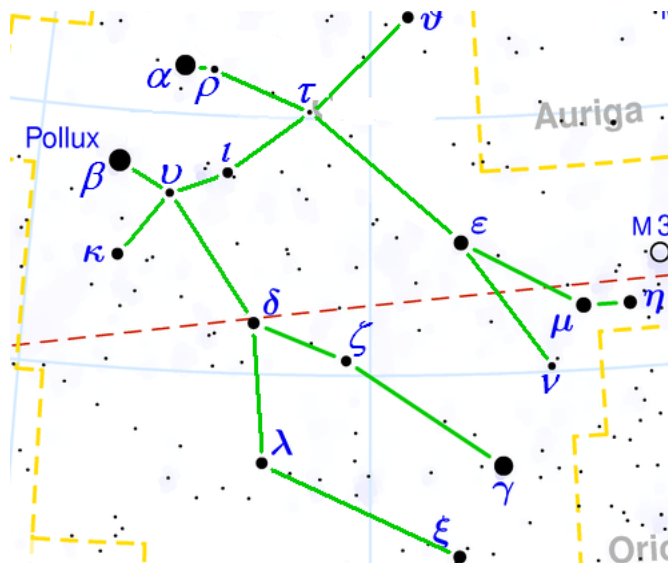
- 21** Umbes 251 miljonit aastat tagasi toimus Maa ajaloo teadaolevalt suurim massiline loomaliikide (ja suuremate süstemaatiliste üksuste) väljasuremine. Väidetavalt kadus sellega 96 protsenti mereloomade liikidest ning 70 protsenti maismaaselgroogsete liikidest. Ühtlasi oli tegemist teadaolevalt ainsa massilise putukate väljasuremisega. Geoloogilises ajaarvamises lõpeb selle väljasuremisega vanaaegkond (paleosoikum) ja algab keskaegkond (mesosoikum). Kui aga minna täpsemaks, siis küsime, millise vanaaegkonna ajastu lõpus see massiline väljasuremine toimus ning milline keskaegkonna ajastu algas pärast seda. Seega, **nimetage vanaaegkonna viimane ja keskaegkonna esimene ajastu**. Just nende kahe järgi on saanud see väljasuremislaaine endale nime. Üks õige-üks punkt.
- 22** Selle Viljandist poole suurema linna sõpruslinn Eestis on kuraditosin tuhat suurema elanike arvuga Kohtla-Järve. Aukštaitija etnograafilise piirkonda kuuluva linna lähedal asub Leedu geograafiline keskpunkt. 17. augustil 1655 sõlmiti linnas leping, millega Leedu läks Rootsi protektsiooni alla ja sama aasta 20. oktoobril teinigi leping, millega Leedu aadelkond tunnustas Rootsi kuningat Karl X Gustavit kui Leedu suurvürstiks ning kuulutati välja Rootsi ja Leedu liit. Tänapäeval tegutseb linnas Baltic Basketball League'i eliitdivisjoni võistkond. **Mis linn?** Võistkonna nime eest punkti ei saa!
- 23** **Kellele kuulub** pildil olev hoone, mis asub Venemaal Vologda oblastis Veliki Ustjugi lähedal?

- 24** *Little Kiss, Purplelips Sensual, Black Sun, Aqua Verde, Eau de Ruby Lips, Laguna, Purple Light* – see on vaid osa parfüümide loetelust, mille saab kokku võtta kuulsu kunstniku nimega. **Nimetage see 1904-1989 elanud kunstnik.**
- 25** Kaneel kuulub meie päevil tavaliste maitseainete hulka. Kaneeli saadakse kaneelipuu sisekoorest. Tuntud on jaava kaneelipuu, hiina kaneelipuu ehk kassia ja kõige väärtuslikum ... kaneelipuu. Viimase koor on ookerkollane ja õhuke ning teda peetakse tõeliseks kaneelipuuks. **Mis sõna läheb punktiirile?**

17. aprill 2011

26 Näete allpool tähtkuju. Mis tähtkuju?

27 1879 – (elektrivõrgutoitega) elektrivedur, 1880 - elektrilift, 1881 - elektritramm, 1882 – trollibuss. Missuguse leiduri ja ettevõtja (1816-1892) saavutuste loeteluga on tegu?

28 Mulliez' perekonna kontrollitava firma peakorter on Croix` linnas Prantsusmaal. Tegevus aga ei piirdu ainult Prantsusmaaga, vaid oma hüper-supermarketeid on loodud 12 riiki (näiteks ka Venemaale ja Poola). Nimetage see hiigelkauplusi rajav ja omav firma.

29 Pildil oleva kunstniku ja raamatuillustraatori looming on üsna tuntud. Tema tuntumad teosed kujutavad Lauri-Antsu tamme, Käina kiriku orelit, pankrannikut, suitsupääsukest, Narva vaadet, Järvamaa taluhoonet. Kes on pildil?

30 Esmakordselt osales see jahiklass olümpiamängudel 1960. aastal, mil võidu pälvis Norra paatkond Peder Lunde juhtimisel. Edaspidi on võidurõõmu maitsnud Suurbritannia, Hispaania (mõlemad kaks korda), Saksamaa, Taani, USA ja Uus-Meremaa sportlased. Kuni paadiklass olümpialt eemaldati. Euroopa ja maailmameistrivõistlused loomulikult jätkusid. Mis jahiklassiga tegu? Taustalugu aitab teid kindlasti.

17. aprill 2011

31 Selles 955. aasta augustis Augsburgi lähistel toimunud lahingus purustas tulevase Püha Rooma riigi keisri Otto juhitud rüütlivägi kaks korda suurema ungarlaste armee. See lahing olevat pannud piiri ungarlaste rüüsteretkedele Euroopas ning seetõttu muutunud madjarid paikseks rahvaks. Samuti tõi lahing esile rüütlite raskeratsaväe eelised nomaadide kerge ratsaväe ees. **Mis lahing?**

32 Detsembris 1981 kirjutasid kaks erineva ametliku riigikeelega maad alla lõimumislepingule, mis tulemuseks oli 1. veebruaril 1982 tegevust alustanud konföderatsioon, mille nimes kajastusid mõlema moodustaja nimed. Konföderatsiooni loojad liitsid kahe riigi sõjalised jõud ning asusid ühtlustama majandus- ja rahandussüsteemi. Konföderatsiooni lagunes 1989. aasta hilissuvel ja varasügisel, mil väiksem osapool keeldus suuremaga veel lähemast lõimumisest.

Mis riigid? Loomulikult võite nimetada konföderatsiooni nime.

33 **Kes on pildil?** Ta oli Vene NFSV teeneline kunstnik ja suri ta igasuguse tõenäosuse vastu 75-aastaselt aastal 1974. Sakslased kirjutasid hiljaaegu tema autobiograafia ja venelased on teinud temast päris huvitava seriaali.

34 Mis nime kannab vene köögis tuntud suur piklik pätsikujuline kihiline pärmi- või lehttainapirukas? Piruka täidiseks tarvitatakse peamiselt liha või kala (eriti lõhet), kuid ka kapsast, seeni, sibulat vm. Tainas rullitakse õhukeseks 18-22 cm laiuseks ja küpsetusplaadi pikkuseks leheks, keskele tõstetakse täidisekuhi. Täidis ümbritsetakse tainaga ja asetatakse pannile nii, et taina liitekoht jääb allapoole. Pärast pintseldatakse see üle lahtiklopitud munaga ja kaunistatakse tainaribadega või mitmesuguste tainast lõigatud kujunditega. Valmis küpsenud helekollane pirukas lõigatakse viiludeks ja süüakse sooja toiduna või tee ja puljongi kõrvale suupistena. **Pirukas?**

35 Damon Thomas, Ray J, Reggie Bush, Miles Austin, Gabriel Aubry, Krid Humphries. Need on nimed, kes võivad uhkustada sellega, et on semminud pildil oleva isikuga. Arvatavasti pole nimekiri lõplik ja edaspidi pikeneb see veelgi. Küsimuse väärtust tõstab kindlasti teadmine, et küsitava järgi on valmistatud seksnukk. **Kes on pildil?**

17. aprill 2011

36 Soome mainekaima kirjanduspreemia Finlandia auhind määrati 2010. aastal algselt Alexandra Salmelale tema esikromaanini *27 eli kuolema tekee taiteilijan* eest. Paraku Salmela seda auhinda ei saanud, sest selgus, et Finlandia auhinna põhikirjas on öeldud, et auhinnale saavad kandideerida ainult Soome Vabariigi kodanike loodud teosed. Samas oli Salmela teos kirjutatud soome keeles ja rääkis Soome ühiskonnast. **Mis riigi kodanik on Salmela?**

37 Küsitavat tüüpi teatrisaal on olemas näiteks Vanemuises, Nuku- ja Noorsooteatris, Endlas, kus see kannab Küüni nime. Emajõelinna teatri seda tüüpi saali on iseloomustatud: on olemas saalile omased musta värvi seinad, laed, spetsiaalne akustikaplaad, prožektorid ning kogu vajalik video- ja audiotehnika. **Kuidas kõlab säärase teatrisaali üldnimetaja?**

38 Lõik ühest foorumist: *Vilja maitseb mulle küll*. Lisaks Viljale sobivad siia loetellu veel Maike, Valve, Koit, Malle, Piibe, Terma, Mato, Varto, Erk ja Visa. Need on kodumaised, välismaistest võib siia lisada Ailsa Graig, Moneymaker, Tolstoi, Lemon Boy, Peremoga. **Mis taime sortidega on tegu?**

39 Küsitav ajaloolis-geograafiline piirkond, mille keskasula on Mestia, paikneb Inguri jõe ülemjooksul. Lisaks jääb piirkonna territooriumile 2250 meetri kõrgusel paiknev Ushguli küla, mille fotot ka allpool näete. Kohalikud elanikud loevad end eraldi rahvuseks, kuigi kasutavad riigi põhiraiva kirjakeelt. Perekonnanime lõpp -ani viitab päritolule just sellest piirionnast. **Nimetage see raskesti ligipääsetav piirkond.**

40 Eesti meistrivõistlustel peaks olema eesti päritolu meloodiad ka. Käesolevat laulu esitas filmis tegelane nimega Katrin Pruun. **Mis filmist on pärit see laul?**

17. aprill 2011

41

Pildil olev isik sai televisiooni vahendusel kuulsaks 24.novembril 1963. Kuulsust ei saanud ta eriti kaua nautida, sest suri 3.j.aanuaril 1967 vähki. **Kes?**

42

Apalatsi mägede (Appalachian Mountains) elanikud olid suures hulgas iiri ja šoti päritolu. Sealsete mägikülade elanike kohta oli käibel pisut halvustav termin, mis laienes hiljem ka nende tehtavale muusikale. Selle piirkonna muusikute soolopillideks olid viiul, bändžo ja mandoliin, kitarr oli saatepilliks. Esimest korda tarvitati küsitavat terminit säärase muusika iseloomustamiseks 1924. aastal ja see nimetus levis laialt. Alles hiljem tulid kasutusele terminid *country* ja *bluegrass*. **Mis termin?**

43

1945.aastal oli see Münchenis ilmuv leht esimene, mis Saksamaal USA okupatsioonitsoonis ilmumisoa sai. Praeguseks küündib ajalehe tiraaž poole miljonini ja lugejate arv ületab miljonit. Nende näitajate poolest peaks ta olema Saksamaa suurim päevaleht. Poliitilistelt vaadetelt liigitatakse leht liberaalsete väljaannete hulka. **Mis nime ajaleht kannab?**

44

Pildil olev isik on üpris hästi tuntud Austrias, Bulgaarias, Iisraelis, Hollandis, Poolas, Hispaanias, Soomes, Portugalis. Eestis veidi modifitseeritumal kujul. Teate küll: 1, 20,9, 30,9, 40,9 ... **Kes?**

45

Perioodilisussüsteemis on 18 keemiliste elementide rühma, kuhu kuulub 92 (arvestades veel ülimalt haruldusastet, siis 94) looduses esinevat ja ametlikult kinnitust leidnud ja konkreetse nimetuse saanud keemilist elementi. Kui lisada ka tehnilikult sünteesitud elemendid, ulatub keemiliste elementide üldarv nüüdisajal 118-ni. Huvi pakub andmestik, mis esitab vabade elementide ja tähtsamate ühendite maailmatoodangu, kuigi selles osas esineb kirjanduses väga erinevaid arvandmeid. Näiteks tehnilise raua (malm, terased) aastane maailmatoodang on 0,7 miljardit tonni. Mis on suurima tootmismahuga keemiline aine ja tehiselement? **Nende toodang on vastavalt ligi 200 miljonit tonni ja mõnikümmend tonni aastas?**

17. aprill 2011

46 Maailma telejaamad kannavad üle nii nelja meeleteitel koduperenaise kui ka ühe täiusliku koduperenaise tegemisi. Ja täiuslike oskustega koduperenaine üritab teisi eevatütred oskuste poolest endasuguseks kloonida. Kui meeleteitel naised Bree, Gabrielle, Lynette ja Susan on fiktsionaalsed kangelased, siis täiuslike koduperenaiste juht ja väljaõpetaja on lihast ja luust naine. Ta on sündinud 1960. aastal Inglismaal Stoke-on-Trent'is, jumaldab šokolaadi ja apelsinipiparmündijäätist. Täiust võis õppida 2006–2007 BBC 3 vahendusel ning aastaks tagasi Kanal 11 Eestiski. Nii mõnegi kilvari abikaasa teab nüüd, kuidas paari sekundiga t-särk kokku voltida või kuidas kraanikausi minutiga mustusest puhtaks saab. **Kuidas on selle kuulsanaise nimi?**

47 1904. aasta St Louisi maailmanäitus pani aluse uue karastusjooži võidukäigule. Inglise istanduseomanik Richard Blechynden oli valmis teinud hulganisti jooki, kuid kuumalaine tõttu ei soovinud keegi seda proovida. Siis tulnud ta mõttele kasutada jääkuubikuid ning pakkuda tehtut karastusjoožina. Tulemuseks oli maailmanäituse lemmikjook. **Mis karastusjoožist jutt käib?**

48 Kuulsanaise briti kirjaniku (1859-1930) pärandi hoidjad on sõlminud kokkuleppe populaarsete lasteraamatute autori ja menukate teleseriaalide (teiste seas Hercule Poirot lood) stsenaaristi Anthony Horowitziga, et too kirjutaks järje tuntud kirjanduskangelase lugudele. Sellest kangelasest kirjutab kuulus kirjanik neli pikemat jutustust ja 56 lühijuttu. See tegelane on ka kõige enam filmitud kirjanduskangelane ja seetõttu Guinnessi rekordiraamatuski märkimist leidnud. **Kellest hakkab lugusid kirjutama Horowitz?**

49 Näete fotol olulist toimingut, mis on toimunud (toimub) enne üht Worldloppet sarja kuuluva suusamaratoni algust. **Mis maraton?**

50 Oma asukohalt on see linn nagu Ostap Benderi ihaletud Rio de Janeiro väikemudel: linn ümbritseb ümmargust lahte, La Conchat – Merikarpi, mille rannal on luksushotellid, kasiino ja ooperimaja. Kaldabulvari ja mere vahel on sadakond meetrit kuld kollast liiva. Kuninglik perekond armastab seal puhata. Linna jalgpallimeeskond on heidelnud vahelduva eduga maa kõrgliigas, olles riigi kahekordne meister. **Linna ja/või klubi äratundmiseks klubi hümnimegi.**

17. aprill 2011

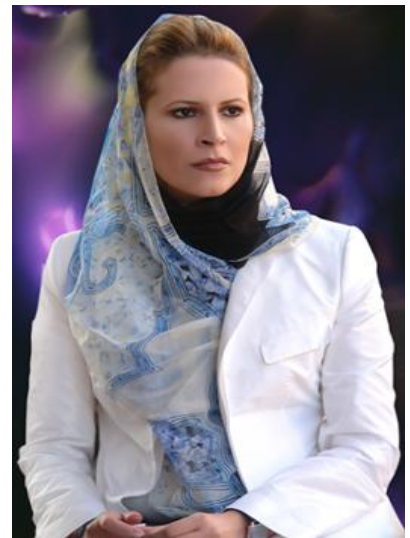
51 See 1971.aastal sündinud mees lõpetas ülikooli kunstiajaloolasena ning teaduskraadi sai töö eest *Arhitektuur renessanssiaegse Veneetsia maalikunstis*. Siiski on ta rohkem tuntud näitlejana ja filmilavastajana. Küsitava isiku tuntuim tegelaskuju võitleb omal moel õigluse eest nii Peterburis, Moskvast kui Chicagos. Filmivõtted mägises piirkonnas said 2002.aastal talle saatuslikuks. **Kes?**

52 Amsterdamis asuvad tuntud kunstimuseumid Rijksmuseum ning selle ligidal Van Goghi muuseum, lisaks võisime ühel hiljutisel mälumängul tõdeda, et samasse linna on rajatud veel Ermitaaž. Hollandi tegelikus pealinnas Haagis asub samuti kuulus kunstimuseum. Paikneb see parlamendihoone vahetus läheduses ja muuseumis saab kaeda selliste meistrite nagu Rembrandt, Hals, Vermeer, Potter või Holbein jun. loomingut. **Mis muuseumi te pildil näete?**

53 Tema Facebooki kontolt saame teada, et ta on sündinud 1.aprillil 1975 ning tema lemmikartistid on Jaan Tätte ja Lady Gaga. Hoolimata tosinast häältest valimistel sai 2010.aasta oktoobris ministriametisse. Pärast hiljutisi valimisi kirjutas ta oma seinale: *Nonii! Nüüd on küll mõõt täis!! Riigikogu esimesel istungil peab Ansip tagasi astuma! Mis minister?*

54 Pildil on 1976.aastal sündinud juristiharidusega daam. Ta on olnud advokaadiks ühel kõmulisel kohtuprotsessil ning ÜRO poolt hea tahte saadikuks, kes tegeleb vaesuse probleemidega, naiste õiguste laiendamise ning AIDS-i vastase võitlusega oma kodumaal. Tänavu veebruaris võeti talt hea tahte saadiku volitused ära. **Kes? Perekonnanimest piisab.**

55 19. sajandi alguses avastas Briti keemik Humphry Davy keemilised elemendid kaaliumi, naatriumi, magneesiumi, kaltsiumi ja baariumi. Kõik need metallid eraldas ta, kasutades ühte hiljutileiutatud tehnikat. **Millist meetodit Davy kasutas?**

17. aprill 2011

- 56 Seoses hiljutiste tuumaõnnetustega on paslik küsida kiirgusdoosi mõõtühikut SI-süsteemis. Tegemist on tuletatud mõõtühikuga ja nime on ta saanud Rootsi meditsiinifüüsiku järgi. Ühikuga mõõdetakse kiirguse kahjulikku mõju bioloogilistele kudedele. Erinevalt teisest „hallist“ sarnasest ühikust on küsitavat mõõtühikut korrigeeritud indeksiga, mis sõltub kiirguse tüübist. **Mis ühik?** Lisan ühe valemi:
$$? = \text{J/kg} = \text{m}^2 \times \text{s}^{-2}$$

- 57 Küsitav levinud toataim kuulub aspariliste sugukonda. Taime kodumaa asub Mustal mandril, kuid teda võib leida ka Madagaskarilt ja Araabia poolsaarelt. Eestis müüakse soovijatele teiste kõrval Sierra Leonest või Gabonist pärit sorte. Toataimedena eelistatakse triibuliste lehtedega sorte. Taime õisik on kuni 60 cm pikkune ja kooldub allapoole rippu. Valgete tähekujuliste õite asemel moodustuvad peagi väikesed lehtedega lisataimed. Üheks taime populaarsuse põhjuseks on see, et ta ei vaja tihedat kastmist. **Mis taim?** Taime on kutsutud ka ämblikutaimeks, sebraheinaks, paelalilleks või ribataimeks.

- 58 Taadilt jõudis trükki mitukümmend ilukirjanduslikku teost, millest ühe järgi filmgi tehtud. Ka lapselapsel on ilmsed kirjanduslikud võimed – ka tema raamatu sündmused on filmilindile jõudnud. Lisaks on noorema kirjaniku kaasa saanud koguni Bonnieri preemia. Vanaisa novellide hulka kuuluvad näiteks “Viimne pauk”, “Üle mädasoo”, “Metsa serval”, “Välgu valgel”, “Kurjategija”, lapselapse uusim teos on “Direktor ehk ühe turu erastamise lugu”. **Nimetage taadi ja lapselapse ühine perenimi!**

- 59 Jõe pikkuseks on 123 kilomeetrit, aga kui sellele liita veel tähtsaima lisajõe Angrapa pikkus, siis kokku läbib küsitav jõgi 292 kilomeetrise vahemaa enne kui rahumerre jõuab. Peale eeltoodud lisajõe suubuvad peajõkke veel Instrutš ja Deima. Kohati hargneb veekogu kaheks eraldi haruks ja niiviisi on moodustunud mitmeid saari. Neist ühel puhkab viimast und kuulus filosoof. Jõe ääres olevad linnad tuletavad meelde väejuhti, kaardiväge ja üht kunagist Volta töolist. **Mis jõgi?**

- 60 „Kui kõht on täis, siis on ka meel hea ... ega asjata niimoodi öelda. Leib, vili on alati olnud tähtsaim produkt, kõigi väärtuste mõõt. Meiegi päevil, suurte teaduslik-tehniliste saavutuste ajastul moodustab ta rahvaste elu põhialuse. Inimesed on tunginud kosmosesse, alistavad jõgesid, meresid ja ookeane, ammutavad maapõuest naftat ja gaasi, on õppinud valitsema aatomienergiat, kuid leib jääb leivaks.“ Nii algab kirjandusteos. Kuulete esinemas üht vokalisti, kelle esinejanimi on põhimõtteliselt sarnane teose võimaliku autori nimega. Lisaks on nad pärit ühest ja samast linnast. **Kes on kirjamees/ laulja?**

17. aprill 2011

61 See USA maletaja sündis 1872. aastal Massachusettsi osariigis Sommerville'is. Temast pidi saama kaupmees ja maletaja ei teadnud ta 16. eluaastani midagi ja enne 20. eluaastat oli ta vaid kehv maletaja. Järgnes kiire tasemetõus ja suurturniiril Hastings'is 1895 oli ta malekuulsuste Mihhail Tšigorini, Emanuel Laskeri, Siegbert Tarraschi ja Wilhelm Steinitzi ees juba ainuvõitja. Sama aasta lõpus juhtis ta poole turniiri peal Peterburi matšturniiri (6,5 punkti 9-st), kuid seejärel lagunes tema mäng täielikult ning järgmisest üheksast partiist kogus ta vaid 1,5 punkti ja jäi nelja mehe turniiril kolmandaks. Väidetavalt aitas ebaedule kaasa Neevalinnast saadud süüfilis, mille esimesed sümptomid ilmnesisid just turniiri keskel. 1895. aasta jäigi tema tähetunniks, hiljem võistles ta vaid episoodiliselt ja suri 1906. aastal – tollastes nekroloogides viidati surmapõhjusena vaimuhaigusele ja ka progresseeruvale paralüüsile. **Kes oli see ameeriklane**, kelle saatus oli sama kurb nagu Paul Morphy ja Bobby Fischeril?

62 Eestis on palju juttu olnud eurokalkulaatoritest ja enamikul on see vidin vast koduski. Islamimaades leiab kasutamist aga *zakat*-kalkulaator. Selle abil korrutatakse sissetuleku suurus 0,025ga ning nii saadakse vajalik suurus. **Mis on zakat?**

63 Düsgraafia käes kannatajatele võib mõnikord viljakushaldjas appi tulla. Türgi koduelektroonikatootjad pole meil teab kui tuntud. Ikka teatakse rohkem Jaapani või Lõuna-Korea kaubamärke. Üks Türgimaa tootja on jõuliselt oma toodetega siiski Eesti turule jõudnud. Firma sündis 1954. aastal ja alguses tegeldi tomatipasta ja purgitoitude valmistamisega. Ettevõtte loodi Koç Holdingu ja Bejerano ühinemisel. **Mis firma?**

64 1991. aastal taastas Eesti iseseisvuse. Esimene Eesti nüüd tunnustanud riik maailmas oli Island (22. augustil), esimene Balti riik Leedu (22. augustil). Esimene NATO ja Euroopa Liidu riik Taani (24. august), endine sotsialismimaa Ungari (24. august), Euroopa-väline riik Argentiina (25. august), Okeania riik Uus-Meremaa (28. august), Aafrika riik Lõuna-Aafrika vabariik (29. august). **Milliselt Aasia riigilt saabus esimesena Eestile tunnustus?** See juhtus 29. augustil 1991. Huvitaval kombel on minevikus Eestiski unistatud selle riigi staatusest.

65 Küsitav ei ole Poola kõige pisem vojevoodkond, kuigi nimi seda eeldaks. Temast on väiksemad veel kolm vojevoodkonda. Administratiivüksuse keskuseks on riigi tähtsusest ja suuruselt teine linn. Teised suurimad linnad vojevoodkonnas on Tarnów, Nowy Sacz ja üks tuntud koonduslaagrilinn. **Mis vojevoodkond?**

17. aprill 2011

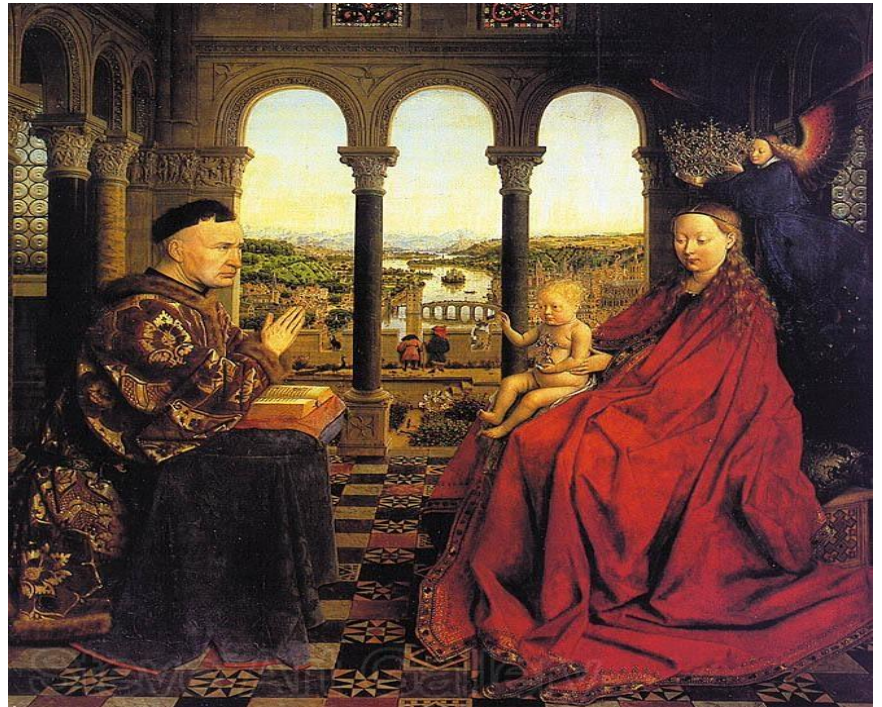
- 66 Näete pildil tavalist umbes varesesuurust Eesti haudelindu, keda võib leida pea tervest Euroopast, lisaks veel Aafrikast, Austraaliast, Aasiast. Elupaigaks valib seisuveekogud, või aeglase vooluga jõed. Linnu peatoiduks kalad, vähem kahepaiksed, putukad, limused, vähilaadsed ja taimed. Kunagi on temale ka jahti peetud, et nahast kõrvikuid valmistada. **Mis lind?**

- 67 Millist nime kannab heebrea kirikliku aasta esimene (ja ilmaliku aasta seitsmes) kuu? Tegemist on kevadkuuga, mis Gregoriuse kalendri järgi jääb tavaliselt märtsi-aprillile. Toora nimetab seda kuud aviv'i (kevade) kuuks. Praegu kasutuses olev ning meie poolt küsitav nimetus on aga babüloonia päritolu ning juudid hakkasid seda tarvitama peale Babüloni vangipõlve. Seda nime (kas täpselt samas või õige pisut erinevas kirjapildis) kuuleme me kõik igapäevaselt seotuna hoopis tehnikavaldkonnaga, tegemist on nimede juhusliku kokkulangevusega.

- 68 See asi leiutati Hiinas 1. sajandil pKr ning alates 16. sajandist eksporditi seda ka Euroopasse. Alkeemikute katsed selle valmistamiseks ei andnud mingeid tulemusi, kuni 1708/1709 alkeemik Johann Friedrich Böttger koos matemaatik Ehrenfried Walther von Tschirnhauseniga Dresdenis euroopalikult kõva retsepti avastas. Juba 1710. aastal algas laialdane tootmine. **Millest jutt?**

- 69 Kes on kunstnik? End Euroopa MV-le sättivad kilvarid kirjutavad vastuse mõtlemata.

- 70 Kuuldava laulu esitaja on Eestiga mingitmoodi seotud. Kes laulab?

17. aprill 2011

71 1990. aastate keskepaigast hakkas eesti noorte muusikamaitset (eriti Lõuna-Eesti noorte) kujundama telejaam, mis tänaseks on oma tütarharud ajanud Šveitsi, Iirimaa, Ühendkuningriiki, Poolasse, Ungarisse, Austriasse. Kunagi mõeldi Baltimaade projektist, kuid sellest loobuti. Telejaam tegutseb 2004.aastast alates koostöös MTV Europe'ga. VJ-dena tegutsevad Collien Fernandes, Jan Köppen, Johanna Klum jpt. **Mis telejaam?**

72 Pokkerilaua taga istuv noormees lisas sel aastal oma auhinnakappi mõned medalid, teiste seas ka kuldse. **Kes on pildil?**

73 Aleksei Heints, Martin Meier, Eduard Klaas, Voldemar Puss, Eduard Teiter, Paul Leevald, Jakob Vakker, Voldemar Morris. **Mis (ajaloosündmus) neid ühendab?** Loetelu pole täielik, kaheks punktiks piisab ka kuupäevalisest vastusest.

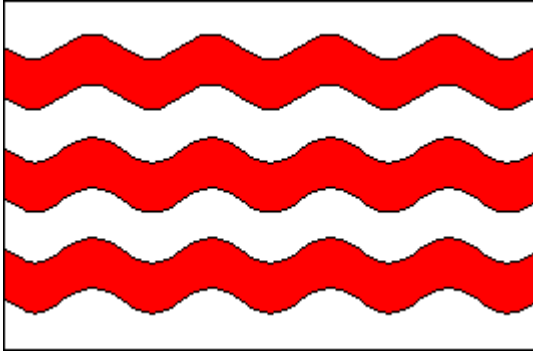
74 40 aastat tagasi määratles end rahvusesse kuuluvana oma peamisel asualal 273 000 inimest, 30 aastat tagasi rohkem kui 1,2 miljonit inimest, tänapäeval usutavasti mitte üle 500 000 isiku, kellest tubli neli viiendikku elab ajaloolisest kodumaast kaugel. Üks tuntumaid selle rahvuse esindajaid on praegu maailmatuuril olev Lepa Brena, keda loetakse oma kandi kõigi aegade kuulsaimaks ja edukaimaks lauljaks. **Rahvus?**

75 Vähesed sportlased on saanud olümpiamängudelt kahekohalise arvu medaleid. Ent **kes on enim medaleid – 10 – kogunud mitteleolümpiavõitja?** Olümpiamängudelt jäi tema saagiks neli hõbedat ja kuus pronksi, lisaks hulgaliselt igat karva medaleid maailmameistrivõistlustelt ja Euroopa meistrivõistlustelt. Lisaks on ta valitud kolm korda oma riigi aasta sportlaseks ning oma spordiala aasta parimaks nii maailmas kui ka Euroopas.

17. aprill 2011

76

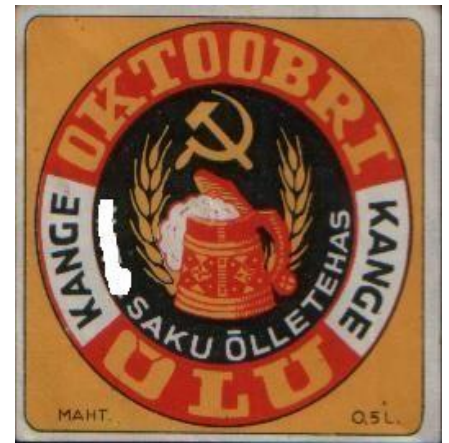

2002.aastal ühinesid üheks omavalitsuseks alev, teda ümbritsev samanimeline vald ning veel üks vald. Alevi (näete alevi lippu) ja ühe valla sümbolika muutusid kehtetuks. Alles jäi endise rõngasvalla sümbolika (näete vappi). **Mis omavalitsusega on tegu?**

77 See umbes poole miljoni elanikuga linn asub kaunis jõeorus. 63 protsenti linna pindalast hõlmavad haljasalad, pargid ja mets, sellega on tegu Euroopa ühe kõige "rohelisema" selles suuruses linnaga. Aastatel 2004-2009 kuulus linnaümbruse jõeorg UNESCO maailmapärandi nimistusse, ent siis (seni ainsa Euroopas asuva objektina ja ühena kahest maailmas) kustutati sealt, kuna läbi oru ehitatud kiirtee sild rikkus kultuurmaastiku. Linnas asub mitmeid kunstigaleriisid paljude maailmakunsti meistriteostega, neist kõige tuntum võibolla Raffaeli "Sixtuse Madonna". Aastal 1813 peeti linna ümbruses lahing, kus Prantsuse väed Napoleon I juhtimisel võitsid Austria, Venemaa ja Preisimaa koalitsiooni vägesid. **Mis linn?**

78 Näete Saku õllesilti 1940.aastast, millel on üks sõna (õigemini lühend) kustutatud. **Mis sõna on puudu?** Paradoksaalsel kombel sobinuks see sinna aastatel 1941-1944, erinevalt mõnest teisest elemendist sildil.

79 Soome suurim järv on Saimaa. Mis on aga Soome suuruselt teine järv? Selle järve pindala on umbes 1080 km², suurim sügavus 95 meetrit. Sopilist ja saarterohket järve ühendab Soome lahega Kymi jõgi. Järve ääres asub Jyväskylä linn. Järve ühendab Helsingiga 120 km pikkune veevarustustunnel, mis asub 30-100 meetri sügavusel kaljupinnase sees, olles sellega maailmas pikkuselt teine kaljutunnel. **Mis järv?**

80 Kuidas tunnete uuemat Eesti popmuusikat. **Mis kollektiiv esineb?**

17. aprill 2011

- 81 See Euroopa üks suuremaid meditsiinikõrgkooli (umbes 5500 üliõpilast, 2100 doktoranti) asutati aastal 1810 sõjaväekirurgide väljaõppekeskusena. Praegu paigutavad kõik olulisemad ülikoolide pingeread selle kõrgkooli maailma 50 parema sekka. Mõnes loetakse seda terve Euroopa, ent kõigis neis mandri-Euroopa tugevaimaks uurimiskeskuseks (bio)meditsiini alal. Eriti tugev on küsitav kõrgkool neuroteaduse, vähibioloogia, immunoloogia ja ainevahetushaiguste alastes uuringutes. **Nimetage kõrgkool!** Riigi eest, kus kõrgkool asub, saab 1 punkti.
- 82 2010 saavutas Saksamaa meistritiitli Kiel *Baltic Hurricanes*, Venemaa meistriks tuli klubi *Moskovskije Patriotõ*. Tšehhima tugevaim klubi on Praha *Panthers*. Läbi aegade üks edukamaid Euroopa klubisid on aga austerlaste Viini *Raiffeisen Vikings*. Maailmameistrivõistlused toimuvad sel aastal samuti Austrias Innsbruckis. **Mis spordiala?**
- 83 Otto Tiefi valitsuse liikmetest vaid üksikud pääsesid Eestit taasokupeerivate nõukogulaste eest Läände, pannes aluse pagulasvalitsusele. 1953. aastal jõuti koguni kahe valitsuseni eksilis. August Rei kui Eesti Vabariigi valitsuse eksilis peaminister presidendi ülesannetes nimetas 12. jaanuaril hotellitoas ametisse senise asemele uue valitsuse, milles peaministri asetäitjaks oli Johannes Sikkar. 3. märtsil valis neljaliikmeline valimiskogu põgenikelaagris presidendi asetäitjaks aga Alfred Maureri, kes omakorda nimetas Johan Holbergi peaministri asetäitjaks. Maureri surma järel 1954. aastal tema valitsus hääbus. **Kus need ajaloolised sündmused juhtusid?** 3. märtsi sündmuste puhul võib nimetada kaks geograafilist koordinaati; emma-kumma äranimetamise eest punkt. 12. jaanuari vastuseks üks ja ainus kohanimi.
- 84 Sellele mehele on viimasel ajal palju tunnustust ja niisama kiitust jagunud. Ta on teinud järjest kolm kandvat rolli Tartu Uues Teatris, märtsis teatriauhindade jagamisel sai ta parima meesnäitleja auhinna, mullu väärrika stipendiumi: Kristi ja Siim Kallase oma. Loomulikult pääses nii kõva mees mängima ka seriaali («IT-planeet»). **Kes?**
-

- 85 Vaapo Vaher on kirjutanud, et kui see film sai 1980. aasta parima võõrkeelse filmi Oscari, tabas see tegijariigi kinoringkondi kui kõrvakiil. Kodumaine kriitika oli filmi kuulutanud «väikekodanlikuks labasuseks» ja režissööri teati kui kõrgintellektuaalide naerualust. Väidetavalt jälgis režissööri üks kodumaine konkurent, kes ei näinud mainitud «filmisoperdisel» Ameerikas mingeid šansse, Oscari-tseremoonia ülekannet Berliinis ühe hotelli numbritoas. Kui ekraanil kuulutati, et Oscar antakse just «väikekodanlikule labasusele», olevat kodumaine konkurent tõmbunud näost roheliseks kui taiga, tõusnud sõnatult püsti, maandunud restoranis ja joonud end mälutuks. Oma parima võõrkeelse filmi Oscari sai temagi, 1994. aastal. Niisiis – **mis film** sai 1980. aasta parima võõrkeelse filmi Oscari ja **kes oli 1994. aasta parima võõrkeelse filmi režissöör?**

17. aprill 2011

86 Presidendi väljakuulutatud sõnausel otsiti 11 mõistele uut sõna. Võistluses osales 593 inimest ning parimaks uudissõnaks valiti taristu, mis peaks kõrvale tõrjuma vöörapärase ja kohmaka sõna infrastruktuur. **Millisele sõnale pakuti uut kuube** väljenditega: *aatika, hoobits, huuve, käram, meneviis, ohjamus, riigirida, tehtimus, vada* jne? Õiget sõna aga ei leitudki.

87 Selle ansambli asutasid 1977. aastal Mikko Syrjä, Martti Syrjä, Aku Syrjä, Mikko Saarela ja Juha Torvinen. See oli esimene silmapaistev Soome uue laine (punk)bänd, mis äratas erilist tähelepanu soomekeelsete laulusõnadega. Tuntuse tõi esimene singel («Poliisi pamputtaa taas»). Viimasel ajal vaid paar korda aastas esinev ansambel on välja andnud arvukalt stuudio- ja livealbumeid ning kogumikplaate. **Nimetage bändi nimi!**

88 Kes on sellel 1942. aastal tehtud pildil? Tema eluaastad 1929-2008.

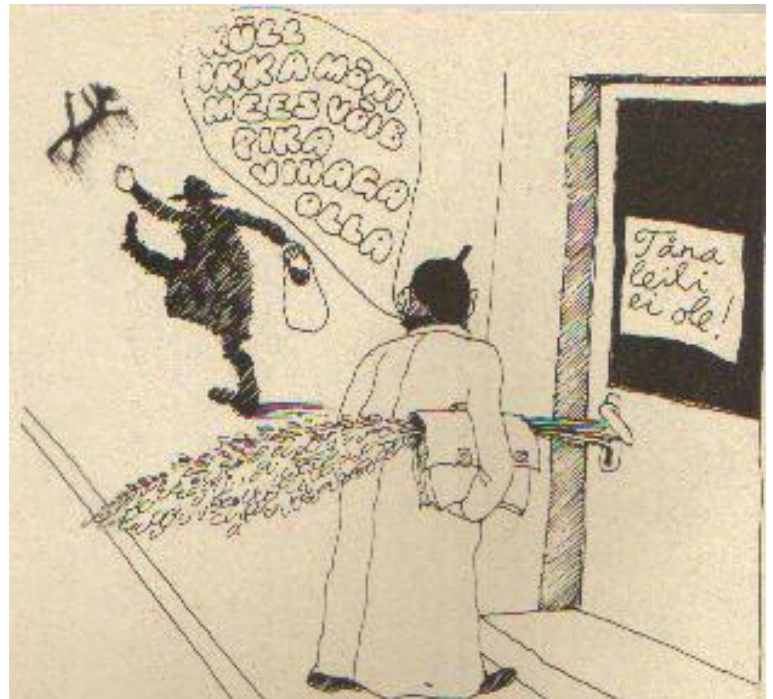

89 Pariisi (ja kogu maailma) ühe populaarsema kunstimuuseumi ees lookleb alati pikk piletijärjekord. Muuseum asub 1900 valminud endises raudteejaama hoones. 1977. aastal otsustas Prantsusmaa valitsus Beaux-Arts stiilis hoone ümber ehitada muuseumiks. Muuseum avati 1986. aastal. Selles Seine'i vasakkaldal asuvas muuseumis on põhiliselt prantsuse kunst perioodist 1848-1915, sealhulgas maailma suurim kollektsioon impressionistide (Monet, Degas, Renoir jt) ja postimpressionistide (Cezanne, van Gogh, Gauguin) töödest. **Nimetage see ülipopp muuseum!**

90 Kes laulavad?

- 91 1972.aastal valminud Umberto Lenzi film *Il paese del sesso selvaggio* oli otsekui märguandeks küsitava filmižanri buumile. Filme vorpised põhiliselt Itaalia ja Hispaania lavastajad, kelle seas võib ära märkida Joe D'Amato, Jesus 'Jess' Franco, Sergio Martino. Filmide süžee oli sarnane: grupp Lääne heaoluühiskonna inimesi siirdub Aasia või Lõuna-Ameerika vihmametsadesse ja seal hakkab midagi ebameeldivat juhtuma. Žanri etalonfilm valmis 1980.aastal Ruggero Deodato juhtimisel, seda on Eestiski koos Voldemar Kolga kommentaaridega näidatud. 1980.aastate alguseks olid ideed ammendunud ja selleteemalist filmide tegemine jäi soiku. **Millise friigifilmi žanriga on tegu?**
- 92 Niisugust nimetust kandsid mereröövliid, kes tegutsesid alates 17.sajandist Inglismaa loal ja toetusel Kariibi merel ja tegelesid Hispaania laevade ning Hispaaniale kuuluvate rannikulinnade röövimisega. Nimetus tuleneb algselt kohalike põliselanike keelest, ja tähendas algselt puidust resti, millel liha suitsutati, hiljem jõudis see nimetus läbi prantsuse keele inglise keelde ja seeläbi laiemasse käibesse. Tänapäeval elab nimetus NFLi kuuluva Tampa Bay võistkonna nimes. Tšehhimaal toodeti aastaid sellenimelist õlut. **Nimetus?**
- 93 Seda Soome kirjanikku (1937–1983) on nimetatud enfant terrible'ks, kuid harukordselt haritud enfant terrible'ks. Kõrgharidust ta ei omandanud, kuid oli suuteline tegema kvaliteetõlkeid paljudest võõrkeeltest, soomendades kolm-neli raamatut maailmakirjandust aastas, ja tuues igal aastal välja omaenese raamatu. Kaaskirjanik Hannu Salama on näiteks kirjutanud, et selle mehe: (1) kõrgushüppajakarjäär takerdus iseäranis pikkade munandikottide taha, (2) oskuste hulka kuulus võime pruukida üle liitri viina päevas, ent ta oli võimeline kirjatöödega toime tulema, (3) ost loteriivõidu eest oli tsirkusemära, mille ta vahetas panterkassi vastu, kelle kinkis hiljem Korkeasaari loomaaiale. **Kes oli see korduvalt eestindatud soome kirjanik**, kes viimased kaheksa eluaastat veetis norralasest kaasaga Rootsis, ent suri siiski reisil kodumaale Joensuu.
- 94 Pildil olev Austraalia näitleja (sünd.1988) lööb kaasa Eesti kinodes jooksvas actionfilmis „Sucker Punch – põgenemine reaalsusest“, kus tema täita on Babydoli osa. Tema eelmine tuntum roll pärines filmist „Kutsumata külalised“ (*The uninvented*). **Kes?** Relvadele mõtlemine pole asjatu.
- 95 Osavale NHL-hokimehele ei tohiks 50 värava äraviskamine põhihooajal olla just ülemäära keeruline ülesanne. Siiski on selliseid mehi viimastel aastatel jäänud vähemaks: hooajal 1992–1993 leidis koguni 14 sellist meest, 2009–2010 oli vaid kolm. Polesaja värava meeste seas on arvukalt kanadalasi, ameeriklasi, tšehhe, slovake, venelasi, soomlasi, kuid vaid üks rootslane. **Kes on rootslastest ainus 50 värava viskaja põhihooajal?** Lisaks on ta Stanley karikavõitja, maailmameister ja olümpiavõitja.

- 96** Haiguse taasavastamine Baltimaades algas üle-eelmise sajandi viimasel veerandil tingituna haigusetekitaja avastamisest norralase Gerhard Hanseni poolt. Tartu Ülikoolis valminud uurimustes hakati otsima haiguse leviku põhjusi, teiste seas peeti haiguse levitajateks juute, kes palju ringi rändavat ja nii haiguse kaasa toovat. Vene impeeriumis peeti aga Baltikumi suurimaks haiguskoldeks (1909. a. loendati 801 haigusjuhtu) ja see eelarvamus andis veel 1920.aastatel põhjust Nõukogude ametnikel kahjurõõmustada, et Pribaltikast jäime ilma, aga ohtlikust haigusest saime lahti. **Mis haigusega tegu?**
- 97** See kuulus ettevõtte loodi 1897. aastal Peterburis, aasta hiljem vahetas asukohta. Põhitegevusalaks sai vaguniehitis, hiljem lisandus muu toodangu seas mürskude tootmine. 1930. aastatel valmistati sealsamas autosid ja lennukid, pärast Teist maailmasõda kosmose- ja aatomitööstuse seadmeid. Tänapäeval valmistatakse laevadetaile ja tööstusmasinaid ning tegeldakse kinnisvaraarendusega. **Mis ettevõtte?**
- 98** Kreekas oli ... pühendatud jumalanna Athenale, kes kandis lisanime ...-silmne. Ateenas oli ... rohkesti, sageli vermiti nende kujutisi müntidele. Väljend «... Ateenasse tooma» tähendas millegi tarbetu tegemist, nimelt olevat seal ... ja raha piisavalt. Hilisantiikaja kristlikus kunstis sai ... maise rumaluse võrdkujuks, seepärast tähistab rist tema pea kohal ristiusu võitu vaenlaste üle. **Mida kirjutada punktiirile?**
- 99** Väljavõte kokaraamatust: „Suhkrust, sojakastmest ja soolast valmistatud jaapanipärane maitsestatumiskaste. Tumepruun siirupine kaste annab oivalise maitse wok-pannil valmistatud köögivilja-, kana- ja kalatoitudele. Väga maitsev koos munanuudlitega.“ **Mis kastmega on tegu?** Kastme nimetus on sarnane ühe 1939-1940 tegutsenud valitsusega.
- 100** Mängu viimane küsimus on omamoodi pühendatud mängujärgsetele kommentaaridele kilvafoorumis. Nähtava karikatuuri autor (enam tuntud ehk muul kultuurialal) kandideeris viimatistel riigikogu valimistel pealinnas sotsiaaldemokraatide nimekirjas ja kogus 593 häält. 2009. aastal kohalike omavalitsuste valimistel sai ta samas nimekirjas kandideerides Tallinnas 697 häält. Tema poliitilises minevikus on ka Sinise Erakonna ridades parlamenti pürgimine 1995.aastal. **Kes?**

Vastused

1	Bradt	MM	26	Kaksikud(Gemini)	MM
2	Guernica (Gernika), baskide ajalooline keskus	MM	27	Werner von Siemens	VK
3	Avigdor Lieberman (sündinud kui Evet Lieberman)	MM	28	Auchan	MM
4	Tiigrihüppe Sihtasutus, Hiinas on Tiigrihüpe kuristik	MM	29	Vladimir Taiger, kroonikunstnik	MM
5	Vibulaskmine	MM	30	Lendav Hollandlane (FD). Kõlas avamäng Wagneri samanimelisele ooperile	MM
6	Angerja. Asub Kohila vallas.	MM	31	Lechi lahing (otsese vihjega)	MM
7	aplikaattelg	MM	32	Senegal ja Gambia (Senegambia)	TP
8	Exotic	TP	33	Wolf Messing , selgetnägija	TP
9	Kõrvalmõis	MM	34	Kulebjaaka	MM
10	Rainbow	MM	35	Kim Kardashian	MM
11	Mari Pokinen, Mari Kalkun	TP	36	Slovakkia	TP
12	Ränirahnud (<i>Flintstones</i>)	MM	37	Black-box saal	MM
13	Eduard Wiiralt	TP	38	tomatisordid	MM
14	Metanool. (2001.a. Tali metanoolitragöödia)	MM	39	Svaneetia	MM
15	Sardiinia	TP	40	<i>Šlaager.</i> (lavastaja P.Urbla, peaosas E.Himma)	MM
16	Claas	MM	41	Jack Ruby, L.H.Oswaldi tapja	MM
17	Pitbullterjer, ka ameerika staffordshire terjer	MM	42	<i>Hillbilly</i>	MM
18	Kostroma juust	MM	43	<i>Süddeutsche Zeitung</i>	MM
19	Wittenberg, 31.okt. 1517 lõi selle kiriku uksele Luther oma 95 teesi	MM	44	Victor d'Hondt	MM
20	<i>The Animals</i>	MM	45	Väavelhape, plutoonium	TP
21	Perm, triias	VK	46	Anthea Turner	TP
22	Kedainiai (korvpalliklubi <i>Nevežis</i>)	TP	47	Jäättee (Ice tea)	MM
23	Ded Moroz (näärivana)	MM	48	Sherlock Holmes	MM
24	Salvador Dali	MM	49	Birkebeinerrennet (sõitjal peab olema seljas 3,5 kilo kaaluv seljakott)	MM
25	Tseiloni kaneelipuu	MM	50	San Sebastian/Donostia (vutiklubi Real Sociedad)	TP

17. aprill 2011

51	Sergei Bodrov juunior (filmid <i>Brat1</i> ja <i>Brat2</i>)	MM	76	Märjamaa vald (ühinesid vald ja alev ning Loodna vald)	MM
52	Mauritshuis	MM	77	Dresden	VK
53	sotsiaalse sidususe minister (telesari <i>Riigimehed</i>)	MM	78	Nats.	MM
54	Aisha al-Gaddafi	MM	79	Päijänne	VK
55	elektrolüüs	VK	80	Mimicry	MM
56	siivert	MM	81	Karolinska Institutet (Rootsi)	VK
57	rohtliilia	MM	82	ameerika jalgpall	MM
58	Anvelt (Jaan ja Andres)	TP	83	Oslo, Detmold/Augustdorf	TP
59	Pregolja (Pregel)	MM	84	Nero Urke	TP
60	teksti (<i>Uudismaa</i>) arvatav autor Leonid Brežnev, laulab Vera Brežneva	MM	85	<i>Moskva pisaraid ei usu</i> (r. Vladimir Menšov); 1994 <u>Nikita Mihhalkov</u> (Päikesest rammestunud).	TP
61	Harry Nelson Pillsbury	TP	86	poliitika	MM
62	annetamine vaestele	MM	87	Eppu Normaali	TP
63	Beko , setude viljakushaldjas Peko. Kuna küsiti firmat, siis Beko ainuõige.	MM	88	Aleksei Ridiger, hilisem Moskva ja kogu Venemaa patriarh Aleksius II	TP
64	Mongoolia	TP	89	Musee d`Orsay (Orsay muuseum)	VK
65	Väike-Poola (Malopolska)	MM	90	Lenna Kuurma, Artur Talvik	MM
66	tuttpütt	MM	91	kannibalifilmid, etalonfilm <i>Cannibal Holocaust</i>	MM
67	Nisan (Nissan)	VK	92	bukaneerid	MM
68	portselan	TP	93	Pentti Saarikoski	TP
69	Jan van Eyck . Maal <i>Kantsler Rolini madonna</i>	MM	94	Emily Browning	MM
70	Lena Meyer-Landrut	MM	95	Hakan Loob	TP
71	Viva TV	MM	96	pidalitõbi ehk leepra	MM
72	Marcus Hellner	MM	97	Dvigatel	TP
73	1. detsembri 1924 riigipöördekatse mässusalkade juhid	TP	98	öökull (kr. <i>glaux</i> , lad. <i>ulula</i>)	TP
74	jugoslaavlased	TP	99	teriyaki. Nn Soome DV valitsus asus Terijoki asulas.	TP
75	Franziska van Almsick	TP	100	Hardi Volmer	MM

Küsimused:

Vallo Kask, Tõnis Poom, Margus Maiste